

„Μέσα 'ς ἐ ἀγριο, στενὸ καὶ μαῦρο μονοπάτι
Φτωχὴ μητέρα τὴν τυφλὴ κόρη τῆς ὁδηγᾷ
Ἀπὸ ἀγρύπνιας τῆς μιανῆς ποτὲ δὲν κλεῖ τὸ 'μάτι
Ἐνῶ νυχτιὰ παντοεινὴ τὴν ἄλληνα βαστάει.

Ἵν τὸ κερὶ ὁποῦ κρατεῖ ἡ ὄψις τῆς χλωμαίνει
Γιατὶ πάγει 'ς τὸ τάξιμο ποὺ εἶχε μελετήσῃ·
Ἵ' εἰκόνα μὰ θανματουρογὴ ξυπόλυτη πηγαίνει
Κι' ἐλπίζοντας 'ς τὴν χάρι τῆς θὰ τήνε προσκυνήσῃ.

Τοιαύτη βεβαίως ὑπῆρξεν ἡ ἔμπνευσις τοῦ ἑλληνικοῦ ἀριστοτεχνήματος, ὡς φαίνεται πιστῶς ἀποτυπωμένον ἐν τῇ Κλειῳ. Ὁ ὁμογενὲς ζωγράφος, νεαρὸς ἔτι, ἀλλὰ διαπρεπὴς καλλιγνήτης τῆς ἐν Μονάχῳ Ἀκαδημίας τῶν καλῶν τεχνῶν, ὑπῆρξε μαθητὴς καὶ τοῦ ἡμετέρου πολυτεχνείου πολλὰ καὶ κάλλιστα μέχρι τοῦδε γράψας. Τὰ ὀφραῖα, τὸ Μάθημα ἀπ' ἔξω, οἱ Ἑλληνικοὶ ἀρραβῶνες, τὸ Παραμῦθι τῆς γαργιάς εἶνε ἑλληνικῆς καὶ χαριεστατῆς ὑποθέσεως καὶ ἐκτελέσεως δημιουργήματα, πάντα διὰ τῆς Κλειῶς δημοσιευθῆσόμενα, ἵνα μὴ μόνον οἱ ξένοι ἀποθαυμάζωσιν αὐτά, ἀλλ' ἡμεῖς δὲ πάντων ἀγαπήσωμεν καὶ φιλοστέργωσιν ἐκτιμῶμεν. Μὴ λησμονεῖ δὲ Σὺ μάλιστα ὅτι αἱ καλλιτεχνικαὶ αὐταὶ ἀπαρχαὶ ἐν σχέσει πρὸς τὸ πρῶτα ἡμῶν βήματα ἐν τε ταῖς λοιπαῖς τέχναις καὶ αὐτῇ τῇ φιλολογίᾳ εἶνε ἀσυγκρίτως ἐνθαρρυντικώτεροι, ὡς ἀποτελοῦσαι δὲ τὸν πυρρὴνα μελλούσης μεγάλης προόδου εἶναι ἄξιαι πάσης μὲν προσοχῆς παρὰ πόντων, ἰδιαίτερας δὲ μελέτης παρὰ τῶν ὅπωςδὴποτε σκοποῦντων νὰ ἐπιδωδῶσιν εἰς πρακτικὸς εἶτε θεωρητικὰς τῆς συγχρόνου τέχνης μελέτας. Ἀλλὰ θὰ ἐπανέλθωμεν ἐκ πολλῶν ὁφρομῶν εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο, περὶ τοῦ ὁποῦ ἐξ ἀνάγκης ἐβραχυλόγησα σήμερον, ἔχουσα νὰ προοιμιασθῶ ὀλίγα τινὰ περὶ συρμῶν συγχρόνων καὶ ὅλην τὴν Εὐρώπην, διὰ νὰ λάβῃς εὐρυτέραν τινὰ ἰδέαν περὶ τοῦ πράγματος.

Τὸ καθαρὸν καὶ ἱερὸν φῶς τῶν λαμπάδων τῶν Χριστουγέννων, λευκὸν ὡς ἡ ἀκηλίδωτος καρδίᾳ τῶν παιδιῶν, ἀκολουθοῦσι τὴν ἄλλα φῶτα. Ἡ ἀκτινοβολὸς λάμπει τῶν λαμπτήρων, αἵτινες καταυγάζουσι τὴν βασιλίαν τοῦ χοροῦ, ὁ πολυτελής λυχνιστάτης, περιβαλλόμενος ὑπὸ εὐδῶν ἀνδῶν, τὸ μαγευτικὸν φῶς τῶν αἰθουσῶν, διγεγῆρον ἐν ἡμῖν ἀόριστα ὄνειροπολήματα καὶ ἐξαπλοῦν πανταχοῦ καὶ ἐφ' ὅλων τῶν ἀντικειμένων τὴν faux jour, ὅλα ταῦτα διεδέχθησαν τὰς σοβαρὰς ἐκείνας ἐντυπώσεις, ὡς ἀπελάβομεν, ἐν κατανύξει ἀκούοντες τὰς δεήσεις καὶ τοὺς ἐκκλησιαστικούς ὕμνους κατὰ τὰς παρελθούσας δεσποτικὰς ἐορτάς.

Παρ' ἡμῖν ἡ ἐποχὴ τῶν χειμερινῶν διασκεδάσεων ἄρχεται μετὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ νέου ἔτους καὶ λήγει σχεδὸν ἀρχομένης τῆς μεγάλης τεσσαρακοστῆς. Τοῦτο συμβαίνει οὐχὶ μόνον παρ' ἡμῖν, διότι ἐν Γαλλίᾳ μόνον χορεύουσι καὶ ὅλον τὸ ἔτος, ἀδιακόπως. Καὶ ναὶ μὲν τὰ παρισινὰ φύλλα πληροῦσι τὰς στήλας των φλυαροῦντα περὶ τῆς ἐνάρξεως τῶν χειμερινῶν διασκεδάσεων, τοῦτο ὅμως οὐδὲν ἄλλο σημαίνει ἢ ὅτι ὁ κόσμος ὑπέστρεψεν ἐκ τῆς ἐπαρχικῆς καὶ ἐξοχικῆς αὐτοῦ διαμονῆς, ὅπου εἶχεν ἀπέλθει, τὴν μὲν ἡμέραν ἀκολουθῶν τὸ ἄρμα τῆς Ἀρτέμιδος, τὸ ἐσπέρας δὲ προκαλῶν τὸν θαυμασμὸν διὰ τὸ ἀκαταπόνητον τῶν μυϊκῶν του δυνάμεων. Εἰς τοὺς ἐξοχικοὺς τούτους χοροὺς ἦτον ἐπιτετραμμένον εἰς πάντα χορευτὴν νὰ φορῇ τὰ κυνηγετικά του ἐνδύματα, αἱ δὲ γυναῖκες μετὰ λευκῶν ἢ μελανῶν ἐσθῆτων ἔφερον καὶ τὸ λαμπρὸν χρῶμα τοῦ Ἀγ. Οὐβέρτου. Σήμερον ἐπανερχονται εἰς τὴν πόλιν, καὶ οἱ πρότερον εἰς ὅλας τὰς κινήσεις των ἐμφαίνοντες ἀγροτικὴν τινα χροιάν, προσλαμβάνουσι τὸ grand air τῆς Μητροπόλεως, τῆς κομψῆς, φαιδρᾶς καὶ ἐλευστικῆς ταύτης μητροπόλεως, εἰς ἣν κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐξ ὅλων τῶν χωρῶν εἰσέρουσιν οἱ πλούσιοι καὶ ἀριστοκράται. Ὁ ἀπαίσιος καὶ δεινὸς ἐχθρὸς, τοσοῦτον ἀπειλήσας ἐπ' ἐσχάτων πᾶσαν θυμηδίαν καὶ εὐφροσύνην, ἀπῆλθεν εὐτυχῶς μὲν πατήσας τὸ κατώφλιον τῶν Παρισίων, οὐδέποτε δὲ ἄλλοτε ὑπῆρχον τόσοι Ἀμερικανοί, Ἀγγλοὶ καὶ Ρῶσοι ἀριστοκράται, ὅσοι τὸν χειμῶνα τοῦτον ἐν Παρισίοις. Πρὸ πάντων δὲ οἱ Ρῶσοι εἰσῆλθον εἰς τὴν μεγάλην κοινωνίαν μετ' ἐκτάκτου κομψότητος. Ὁσάκις ὁ „*Courier Mondaine*“ περὶ κομποπρεπεστάτων, περὶ ἀπαρμιλλῶν δειπνῶν καὶ χορῶν ὁμιλῇ, εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ ἀναφέρῃ καὶ τὰ ὄνματα τῶν πριγκιπισσῶν Δεμιδῶφ, Κορσακῶφ, Λουκίας Δουλγουρούκη, Βαριατίνσκη κλπ. ὑπάρχουσι δὲ ἐκδόσεις συρμῶν, εἰς ὧς μόνον ἡ ἐκ Πετρούπολεως χρονολογία ἔδει νὰ προστεθῇ.

Ἡ Πετρούπολις στερεῖται αὐθιγὰς συρμῶν. Πᾶν ὅ,τι καινὸν ἀναφάνεται ἐκεῖ ἔχει παρισινὴν τὴν καταγωγὴν του καὶ αὐτὴ ἡ ῥωσικὴ ἐθνικὴ στολή, ἣν τινα φέρουσι κατὰ ἐορτάς ἐπισήμους ἐν τῇ αὐλῇ, κατασκευασθῆν ἐν Παρισίοις. Πολλὰς καὶ αὐταὶ ὁκόμη αἱ σισύραι ἀριστοκρατικῆς τινας δις διέρχονται τὰ γαλλικὰ καὶ ῥωσικὰ σύνορα καὶ δις ὑποβάλλονται εἰς τοὺς βαρεῖς τελωνιακοὺς φόρους τοῦ διαμετακομιστικοῦ ἐμπορίου, πρὶν ἢ ἡ ῥωσικὴ ἀποφασίσῃ νὰ φέρῃ αὐτὰς πάλιν μεθ' ἑαυτῆς ἐκ τῆς πατρίδος τῆς εἰς Παρισίους. Τὰ συρμικὰ καταστήματα τῆς Πετρούπολεως καὶ τῆς Μόσχας ἐργάζονται κατὰ γαλλικὰ ὑποδείγματα, ἡ δὲ ἀό-

ριστος ἐκεῖνη ἐθνικὴ σφόδρα, τό, οὕτως εἰπεῖν, λεπτὸν ἐκεῖνο σλαβικὸν ἄρωμα, δὲν προέρχεται ἐκ τῶν καταστημάτων ἐκείνων, ἀλλ' ἐκ τῆς νοημοσύνης τῶν ξένων ἱερῶν τοῦ συρμοῦ, οἵτινες ἀντὶ τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐκ τῶν σλαβικῶν μεγάρων εἰς τὰ θυλάκιά των εἰσρέοντος, ἀβροφρόνως παρέχουσι τῷ ῥωσικῷ συρμῷ ὅ,τι ἀπὸ ἐνὸς αἰῶνος δὲν εἶχε, ἥτοι χροιάν τινα αὐθιγὰς καὶ πρωτοτυπίας. Τὴν σημασίαν ταύτην ἔχουσι μόνον ἐκεῖνοι οἱ ῥωσικοὶ ἱματισμοί, οἵτινες διακρίνονται πῶς ἀπὸ τοῦ ἄλλου πλήθους τῶν γαλλικῶν συρμῶν.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην φυσικῶς οἱ συρμοὶ εἶνε πάμπολλοι. Ἐκάστη ἡμέρα φέρει καὶ τι καινοφανές, ἐκάστη ἐφημερίς, ἕκαστον παράθυρον ἐπιδειγμάτων, ἐκάστη θεατρικὴ ἐσπέρα κλπ. Καὶ ἐν πρώτοις ὠρίσθησαν ἤδη τὰ χρώματα τοῦ συρμοῦ, ἐξ ὧν πρωτεύει τὸ λευκόν. Καὶ αἱ ἡλικιωμένοι καὶ αὐταὶ αἱ γραφαὶ ἀκόμη γυναῖκες ἐνδύονται τὴν σήμερον λευκὴν στολὴν εἰς τὰς συναναστροφὰς μετ' ἀργυροχρόων τριχάπτων καὶ κεντημάτων, ἐν ᾧ αἱ νεαρώτεροι βυθίζονται εἰς τὰ λευκὰ κύματα τῶν *Alençons* καὶ τῆς λευκῆς μετὰξῆς, λευκῶν βελούδων καὶ δαμασκηνῶν ὑφασμάτων μετὰ σπινθηροβόλουσιν ἀντανάκλασεων, λευκῶν καὶ τεχνήντως συνεπτυγμένων *Volants*, ἅτινα πρὸ πόντων ἀρμόζουσιν εἰς τὰς μελαγχροιάς. Καὶ αὐτὰς ὁ Ὀβίδιος λέγει, ὅτι τὸ λευκὸν χρῶμα ἐμπρέπει μᾶλλον εἰς τὴν μελαγχροινὴν παρὰ εἰς τὴν ξανθὴν, ἐξῆρε δὲ τὴν καλλονὴν τῆς Ἀνδρομέδας, ὅτε αὐτὴ λευκὴν ἐσθῆτα φοροῦσα περιεπλανᾶτο ἐπὶ τῆς νήσου. Ἐκτὸς τοῦ ἱσπανικοῦ λεγομένου λευκοῦ χρώματος λίαν ἐπιζήτητον εἶνε καὶ τὸ λευκοματωδὲς καὶ ὑποκίτρινον, τὸ ὅποσον μυριοτρόπως παραλλάσσει ἀπὸ τοῦ ἀχυρίνου μέχρι τοῦ κροκοθαφούς. Ἐτερον χρῶμα τοῦ συρμοῦ εἶνε καὶ τὸ κυανοῦν, ἀλλὰ τὸ ὠραῖον καὶ βαθὺ ἐκεῖνο κυανοῦν χρῶμα, ὅπου ἔχουσι τὰ χαρτία, ἐν οἷς περιτυλίσσονται αἱ κεφαλαὶ τῆς Κακχάρως.

Ἀπομένει νὰ εἰπω προσεχῶς ὀλίγα τινὰ καὶ περὶ ἀγγλικῶν καὶ γερμανικῶν συρμῶν, τῶν σεμνοτέρων καὶ μᾶλλον ἀξιουστάτων πάσης παρισινῆς καινοτομίας. Εἰς τούτους ἀνήκουσι καὶ τὰ ἀνωτέρω δύο ὑποδείγματα· πράγματι δ' ἀπὸ τίνος ἤρχισαν νὰ καταπολεμῶσι ἐνταῦθα τὸν ἐπὶ μακρὰ ἔτη μοναρχήσαντα πανταχοῦ ἐν καιρῷ χειμῶνος συρμὸν τῶν μαύρων σισυρῶν καὶ παρεσχέθησαν ἄλλα διάφορα καὶ ἀνοικτὰ χρώματα, ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ χαριέστερα καὶ ἐφθηνότερα τῆς μαύρης ἐκείνης μονοτονίας. Αἱ ποικιλοσυνετοὶ καὶ λαμπραὶ δοραὶ τῆς ἀμερικανικῆς πανθηρογαλῆς (*Ocelot*) συνιστάονται εὐσεβάστως τοῖς ἐκατομμυριοῦχοις, ἡ δὲ μεσαία τάξις ἐκ παντοίων κατεργασμένων διφθερῶν κατασκευάζει χαριέστατα χιτωνίδια. Τοιοῦτο παριστάνει ἡ ἀνωτέρω εἰκὼν, παρυφασμένον — ἂν θέλῃς — καὶ διὰ μέλανος δέρματος ἱκτίδος, ἡ δὲ δευτέρα νεώτατον εἶδος χειμερινοῦ πύλου ἐκ δέρματος φώκης μετὰ λοφίσκου ἐκ φαιῶν πτερῶν καὶ κεκοσμημένου δι' ἐλαφροῦ λευκοῦ σειρηνίου, δια τὸ ὅποσον τρελαίνεται

ἡ ἀχώριστός Σου φίλη

ΜΑΤΑΙΟΤΗΣ ΠΕΡΙΕΡΓΟΥ.